

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd S. republiky v právnej veci žalobcu: **S. P. P., a. s., S.**, IČO: X., právne zastúpeného JUDr. E. M., advokátkou, L., proti žalovanému: **S. K., a. s., C.**, IČO: X., **v konaní o určenie neexistencie záväzkového vzťahu**, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. septembra 2010 č. k. 3Cob/40/2010-464, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. septembra 2010 č. k. 3Cob/40/2010-464 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I. v Bratislave zo dňa 17. decembra 2009 č. k. 31Cb/155/2000-406 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** Okresnému súdu Bratislava I. v Bratislave na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava I. v Bratislave rozsudkom zo dňa 17. 12. 2009 č. k. 31Cb/155/2000-406 zamietol návrh žalobcu, ktorým sa domáhal určenia, že záväzkový vzťah medzi účastníkmi z titulu dlhodobého úveru na obežné zásoby, ktorý mal vzniknúť na základe úverovej zmluvy uzavretej dňa 28. 12. 1990 medzi V. Ú. B., a. s., a S. P. P., š. p., neexistuje. V odôvodnení uviedol, že úverová zmluva vznikla a listinnými dôkazmi mal súd za preukázané, že žalobca uznal svoj záväzok a z tohto záväzku čiastočne plnil, ako vyplýva zo záznamov z rokovania. Podľa súdu z týchto záznamov vyplýva i to, že žalobca svoj záväzok nespochybňuje. Súd považoval za preukázané, že úverová zmluva zo dňa 10. 04. 1990 bola zrušená úverovou zmluvou z 28. 12. 1990, pričom táto zmluva nezmenila charakter úverovej zmluvy a mala zabezpečiť splatenie pôvodného úveru. Súd prvého stupňa vec právne posúdil podľa príslušných ustanovení Hospodárskeho zákonníka a o trovách konania rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací na odvolanie žalobcu rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 220 O. s. p. zmenil tak, že súd určil, že záväzkový vzťah medzi žalobcom a žalovaným z titulu dlhodobého úveru na obežné prostriedky, ktorý mal vzniknúť na základe úverovej zmluvy, uzatvorenej dňa 28. 12. 1990 medzi V. Ú. B., a. s., pobočka B. – M. a S. P. P., š. p., predmetom ktorej bolo poskytnutie dlhodobého úveru na obežné prostriedky vo výške 40 000 000,-- Sk, neexistuje. Odvolací súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu trov prvostupňového i odvolacieho konania v sume 1 049,36 Eur.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že sa predovšetkým zaoberal otázkou existencie úverovej zmluvy č. 4101990 z 10. 04. 1990, predmetom ktorej malo byť poskytnutie úveru na trvale sa obracajúce zásoby (TOZ). Odvolací súd poukázal na ust. § 382a ods. 2 a 3 Hospodárskeho zákonníka a zistil, že úverová zmluva č. 4101990 nespĺňa podstatné náležitosti stanovené zákonom. Zo zmluvy podľa súdu nevyplýva, že V. Ú. B. skutočne reálne poskytla organizácii úver 45 388 000,-- Kčs, práve naopak z nej vyplýva, že ho poskytne len pri dodržaní podmienok, a organizácia ho môže použiť len na financovanie dohodnutého objektu. V zmluve nie je dohodnutý spôsob splácania úveru – nie je dohodnutý žiadny čas ani výška splátok. Keďže obsah zmluvy nebol dohodnutý v súlade s citovanými ustanoveniami, odvolací súd dospel k záveru, že úverová zmluva č. 4101990 z 10. 04. 1990 je absolútne neplatná pre rozpor so zákonom (§ 21 Hospodárskeho zákonníka). Súd zdôraznil, že podľa ust. § 382a ods. 4 Hospodárskeho zákonníka, úverová zmluva vznikne dohodou o jej celom obsahu, čo v danom prípade nebolo. Žalobcovi preto z uvedenej úverovej zmluvy nevznikla žiadna povinnosť splácať úver, ktorý mu nebol poskytnutý, a V. Ú. B. právo na vrátenie úveru.

Odvolací súd ďalej uviedol, že právny predchodca žalobcu a V. Ú. B. uzavreli 28. 12. 1990 úverovú zmluvu, ktorou sa zrušila úverová zmluva na TOZ č. 4101990 z 10. 04. 1990. Predmetom úverovej zmluvy z 28. 12. 1990 bol záväzok V. Ú. B. poskytnúť právnenému predchodcovi žalobcu dlhodobý úver na obežné prostriedky v sume 40 000 000,-- Kčs s tým, že úver bude použitý priamo na splácanie úveru na TOZ, v nadväznosti na uznesenie vlády ČSFR z 08. 11. 1990. S poukazom na ust. § 21 Hospodárskeho zákonníka odvolací súd dospel k záveru, že zmluva z 28. 12. 1990 sa svojím obsahom prieči zákonu a jej predmetom bolo plnenie, na ktoré nejestvoval právny dôvod, t. j. splatenie neexistujúceho úveru TOZ.

V súvislosti s postúpením práv z úverovej zmluvy z 28. 12. 1990 odvolací súd poukázal na to, že ani v jednej listine preukazujúcej postúpenie pohľadávky nie je uvedené, že medzi pôvodným a novým veriteľom sa postupujú práva z tejto úverovej zmluvy. Žalovaný sa teda podľa odvolacieho súdu nikdy nestal veriteľom z predmetnej úverovej zmluvy, a to jednak z dôvodu jej neplatnosti, a i v prípade, ak by zmluva bol platná, tak neprišlo k platnej cesii medzi pôvodným veriteľom V. B. a K., š. p. ú., P., a teda táto nemohla previesť na žalovaného neexistujúce právo. Podľa odvolacieho súdu žalobca v konaní preukázal, že záväzok z úverovej zmluvy na TOZ nevznikol, a preto ani z prípadného uznania záväzku nie je možné vyvodit' existenciu záväzku. S prihliadnutím na tento záver sa odvolací súd nezaoberal jednotlivými námietkami žalobcu v odvolaní, že z rokovaní medzi žalobcom a žalovaným nevyplýva záver, že pohľadávku uznal.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný v zákonnej lehote dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že tento rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) a konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). Dovolateľ uviedol, že žalovaný podal dňa 27.10.1998 na Krajský súd v Bratislave žalobu o zaplatenie voči žalobcovi titulom neuhradeného záväzku, ktorý vznikol z úveru TOZ, ktoré konanie vedené pod č. k. 43Cb/10/1999 je prerušené. Vzhľadom na skutočnosť, že kladný ani záporný určovací rozsudok nie je prekážkou rozsúdenej veci pre žalobu na plnenie, ktorej základom je to isté právo, bude po ukončení tohto konania pre žalobu na určenie pokračovať konanie pre žalobu na plnenie, a preto má žalovaný za to, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na určení v tomto spore.

Podľa dovolateľa odvolací súd zistenie, že V. Ú. B. neposkytla reálne organizácii úver na základe úverovej zmluvy č. 4101990 z 10. 04. 1990, neopiera o žiadne vykonané dôkazy, ktorý postup je v rozpore s ust. § 153 ods. 1 O. s. p. Dovolateľ uviedol, že otázka reálneho poskytnutia úveru bola medzi účastníkmi konania sporná, pričom žalovaný predložil súdu dôkazy, preukazujúce reálne poskytnutie úveru právnemu predchodcovi žalobcu a aj samotný žalobca (právny predchodca žalobcu) opakovane uznali svoj záväzok voči žalovanému. Dovolateľ má za to, že vyššie uvedené zistenie súdu je aj v rozpore s dôkazmi, ktoré boli súdu predložené v tomto konaní. Odvolací súd podľa dovolateľa v odôvodnení napadnutého rozsudku nevymedzil a ani nevysvetlil dôvody, na základe ktorých dospel k záveru o reálnom

neposkytnutí úveru, a to na rozdiel od skutkových zistení prvostupňového súdu. Z uvedeného dôvodu ide o konanie, ktoré je postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, pretože reálne poskytnutie úveru na základe dotknutej zmluvy vyplývalo z vykonaných dôkazov a to priamo, či nepriamo. Dovolateľ poukázal na skutočnosť, že žalobca, resp. jeho právny zástupca počas celého prvostupňového, ako aj odvolacieho konania nepredložil jediný relevantný dôkaz o tom, že by úver právnenému predchodcovi nebol poskytnutý a rovnako nepredložil žiaden dôkaz, ktorý by vyvracal alebo spochybňoval dôkazy, predložené žalovaným priamo alebo nepriamo preukazujúce poskytnutie úveru na TOZ. Dovolateľ považuje za účelové aj tvrdenie žalobcu o tom, že mu nebol poskytnutý úver v celom rozsahu.

V súvislosti s konštatovaním súdu o absencii dohodnutia spôsobu splácania úveru v úverovej zmluve dovolateľ uviedol, že v ust. článku I. bod 2 úverovej zmluvy sa žalobca zaviazal poskytnutý úver splatiť do 31. 12. 1999 a v ust. článku III. si zmluvné strany dohodli ostatné podmienky splácania úveru. Na základe týchto skutočností považuje dovolateľ úverovú zmluvu č. 4101990 zo dňa 10. 04. 1990 za uzavretú v súlade so zákonom, konkrétne s ust. § 382a Hospodárskeho zákonníka, a preto konštatovanie odvolacieho súdu o tom, že predmetná zmluva sa prieči zákonu, nie je v súlade s reálnym stavom.

Podľa dovolateľa ani konštatovanie súdu o tom, že predmetom zmluvy zo dňa 28. 12. 1990 bolo plnenie, na ktoré neexistoval právny dôvod, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a toto konštatovanie sa zakladá na nesprávnom právnom posúdení. Dovolateľ uviedol, že použitie výnosu z úveru na splatenie skôr poskytnutého úveru nie je v rozpore so zákonom a predstavuje bežnú bankovú prax. Dovolateľ má za to, že žiadne z ustanovení Hospodárskeho zákonníka, ktoré upravujú poskytnutie úveru, ničím neobmedzuje účel, na ktorý je možné úver poskytnúť. Z uvedeného preto vyplýva, že žiadne zákonné ustanovenie nebránilo tomu, aby bol úver poskytnutý na splnenie dlhu toho, komu sa poskytuje alebo tretej osoby, ktorý vznikol poskytnutím iného, predchádzajúceho úveru. Nie je pritom rozhodujúce, či predchádzajúci úver poskytol terajší poskytovateľ úveru alebo niekto iný.

Dovolateľ v dovolaní ďalej uviedol, že odvolací súd v napadnutom rozsudku nesprávne a v rozpore s vykonaním dokazovaním konštatuje, že nie je možné platne cedovať neexistujúcu pohľadávku. Cedovaná pohľadávka, v čase postúpenia existovala a jednalo sa o pohľadávku, ktorá vznikla z poskytnutého úveru na trvale obracajúce sa zásoby. Preto je podľa dovolateľa konštatovanie odvolacieho súdu o tom, že ani v jednej listine, preukazujúcej postúpenie pohľadávky, nie je uvedené, že medzi pôvodným a novým veriteľom sa postupujú práva z úverovej zmluvy zo dňa 28. 12. 1990, je v rozpore s reálnym stavom. Dovolateľ poukázal na uznesenie Vlády ČSFR č. 781 zo dňa 08. 11. 1990, ako aj vyhlášku č. 561/1990 Zb. zo dňa 07. 12. 1990 a zdôraznil, že uzatvorením Ú. zmluvy zo dňa 28. 12. 1990 sa nezmenil charakter účelu úveru, nakoľko ním aj naďalej boli kryté trvale sa obracajúce zásoby, došlo len k jeho pretransformovaniu. Z uvedeného preto podľa dovolateľa vyplýva, že odvolací súd prijal nesprávny právny názor, týkajúci sa postúpenia pohľadávky na K. B., š. p. ú. P., keď konštatoval, že k postúpeniu pohľadávky v súlade s ust. § 128 Hospodárskeho zákonníka nedošlo.

Za nedôvodné a právne nesprávne považuje dovolateľ aj konštatovanie odvolacieho súdu o vykonaní právneho úkonu (žiadosť o prevzatie z úveru na TOZ zo dňa 22. 02. 1991) voči neexistujúcej organizácii. Podľa dovolateľa ide o právny úkon, ktorý úkon je uznávacím prejavom voči oprávnenému subjektu V. Ú. B. (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1ObdoV/16/2004 zo dňa 31. 01. 2005), nie voči K. B., š. p. ú., P. tak, ako nesprávne konštatoval odvolací súd. Dovolateľ ďalej podotkol, že K. B., š. p. ú., P. bola založená zakladajúcou listinou podpísanou dňa 19. 02. 1990. S poukazom na ust. § 132 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka je prejav vôle právneho predchodcu žalobcu, „žiadosť o prevzatie pohľadávky z úveru na TOZ zo dňa 22. 02. 1991“, uznaním záväzku čo do dôvodu a výšky v súlade uvedeným ustanovením (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Obo 90/2001 zo dňa 08. 11. 2001).

S poukazom na uvedené, dovolateľ navrhuje rozsudok odvolacieho súdu zmeniť.

Žalobca vo svojom vyjadrení k podanému dovolaniu zdôraznil, že existencia naliehavého právneho záujmu je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby. Má za to, že nakoľko súd prvého aj druhého stupňa vo veci konali, nepochybne tu existencia

naliehavého právneho záujmu podľa právneho názoru oboch súdov musela byť daná. Existencia naliehavého právneho záujmu bola podľa názoru žalobcu v konaní preukázaná.

Žalobca poukázal na skutočnosť, že žalovaný síce podal v inom spore žalobu na plnenie, avšak až po začatí tohto konania, a preto argumentácia žalovaného v tom smere, že právoplatné rozhodnutie v tomto spore nebude mať žiaden právny význam pre konanie o plnenie, podľa žalobcu neobstojí. Konanie o plnenie, vedené pod sp. zn. 43Cb/10/1999, je prerušené až do času právoplatného rozhodnutia v tomto konaní. Ak by toto konanie nemalo pre konanie o plnenie žiaden právny význam, súd by podľa žalobcu nepochybne v konaní o plnenie pokračoval. Predmetom tohto konania je otázka, ktorá by musela byť, pokiaľ by k tomuto konaniu o určenie nedošlo, riešená ako prejudiciálna v konaní o plnenie. Ak v určitom konaní súd skonštatuje existenciu určitej skutočnosti, je vylúčené, aby súd v inom konaní túto skutočnosť poprel. K uvedenému žalobca ešte dodal, že konštatovanie absencie naliehavého právneho záujmu po viac ako 12 rokoch súdnych konaní by znamenalo aj zásadný zásah do práv žalobcu, pretože po celú dobu sa zvyšuje nárok žalovaného v konaní o plnenie o úroky z omeškania.

Vo vyjadrení k dovolaniu žalobca ďalej uviedol, že otázku neplatnosti zmluvy (pre jej nesúladsť so zákonom) nie je možné spájať s otázkou uznania záväzku. Počas celého trvania sporu žalobca argumentoval tým, že ak „východia“ zmluva nie je platná, nemohlo byť platné ani postúpenie pohľadávky viazané výlučne na úvery z TOZ a v tomto smere ani uznávacie prejavy vôle nie je možné vyhodnotiť ako uznanie. Otázka reálnosti poskytnutia peňažných prostriedkov bola a stále je podľa žalobcu zásadná. Pokiaľ k plneniu nedošlo, nemohol vzniknúť ani záväzok úver vrátiť a keďže úverové zmluvy boli postavené na dobu určitú, zánikom ich platnosti museli zaniknúť aj záväzkové vzťahy zmluvou dohodnuté (za podmienky, že by zmluva bola platná). Samotná platnosť zmluvy ešte nepreukazuje skutočnosť poskytnutia peňažných prostriedkov, avšak neplatnosť zmluvy spôsobuje, že aj keby finančné prostriedky poskytnuté boli, potom boli poskytnuté bez právneho dôvodu a teda by išlo o bezdôvodné obohatenie, nie však o úvrový vzťah. V tejto súvislosti žalobca na záver podotkol, že skutočnosť, že v účtovníctve bol tento úver zachytený z dôvodu direktívneho nariadenia v čase, keď žalobca bol štátnym podnikom, ešte neznamená, že úver bol aj skutočne poskytnutý. Účtovný záznam nie je dôkazom existencie či neexistencie práva. Všetky žalovaným predkladané doklady boli nielen nerelevantné kópie bez predloženia

originálov, ale často im chýbali aj podstatné alebo obvyklé náležitosti. Zo žiadnych týchto dokladov nebolo možné jednoznačne preukázať, že by k poskytnutiu úveru došlo.

K postúpeniu pohľadávky žalobca dodal, že existujú viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v ktorých súd spochybňuje platnosť postúpenia pohľadávok. Posledné významné rozhodnutie v danej veci je podľa žalobcu dovolanie vo veci 1ObdoV 66/2007.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je žalobca toho názoru, že odvolací súd vyhodnotil vec po právnej aj skutkovej stránke správne a nie je preto dôvod pre vyhovieť dovolaniu žalovaného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.), preskúmal rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 242 ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods.1 O. s. p.).

Podľa ust. § 237 O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak je konanie súdu, v ktorom bolo napadnuté rozhodnutie vydané, postihnuté niektorou z väd uvedených v predmetnom ustanovení. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p.

O prípady odôvodňujúce prípustnosť podania dovolania, ktoré sú uvedené v ust. § 237 O. s. p., v prejednávanej veci nejde z toho dôvodu, že odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi. Súd oboch stupňov rozhodovali vo veci, ktorá patrí do právomoci súdov, účastníci konania mali spôsobilosť byť účastníkmi tohto konania, v totožnej veci sa právoplatne nerozhodlo a ani v tej istej veci sa prv nezačalo iné konanie, účastníkom konania sa postupom súdu neodňala možnosť konať pred súdom a vec nerozhodoval vylúčený sudca. V prejednávanej veci sa tak neznemožnilo

uplatniť procesné práva účastníkom konania, ktoré sú priznané právnym poriadkom na zabezpečenie ich práv a oprávnených záujmov.

Ďalej prípustnosť dovolania proti rozsudku upravuje ust. § 238 O. s. p., a to pre prípad rozsudkov odvolacích súdov, ktorými bol rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej zmenený podľa ods. 1, resp. v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu, vysloveného v tejto veci podľa odseku 2 a tiež v prípade, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu podľa odseku 3.

V posudzovanom prípade odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil, z ktorého dôvodu je dovolanie prípustné.

Ako vyplýva z obsahu spisu, predmetom sporu je zo strany žalobcu vyvolané konanie o určenie neexistencie záväzkového vzťahu, ktoré konanie je odôvodnené tým, že právny predchodca S. P. P., š. p., dňa 28. 12. 1990 neuzavrel úverovú zmluvu so V. Ú. B., a. s. pobočka B. – M. v súlade s vyhl. ŠBČS č. 201/89 Zb. a príslušnými ustanoveniami Hospodárskeho zákonníka.

Dovolateľ rozsudok odvolacieho súdu napadol z toho dôvodu, že tento rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) a konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). Dovolateľ má za to, že kladný ani záporný určovací rozsudok nie je prekážkou rozsúdenej veci pre žalobu na plnenie, ktorá žaloba je predmetom konania na Krajskom súde v Bratislave, č. k. 43Cb/10/1999. Preto má žalovaný za to, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na určení v tomto spore.

Podľa § 79 ods. 1 O. s. p. konanie sa začína na návrh. V ustanovení § 81 ods. 1 O. s. p. sú uvedené konania, v ktorých môže súd konať aj bez návrhu.

Platný Občiansky súdny poriadok výslovne upravuje to, čoho sa môže žalobca domáhať, čiže aké sú právne prípustné druhy žalôb z hľadiska petitu sporov. Žalobným petitom vymedzuje žalobca pre súd rámeč (hranice) jeho rozhodovania, ktorým je v platnom

a účinnom civilnom procese viazaný. Táto skutočnosť vyplýva priamo z jeho podstaty ako nástroja ochrany subjektívnych občianskych práv.

Návrhom na začatie konania možno uplatniť aj to, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem podľa ust. § 80 písm. c/ O. s. p. Určovacou žalobou sa teda žalobca domáha vydania autoritatívneho výroku súdu, že určitý právny vzťah alebo právo tu je (pozitívne určenie), alebo tu nie je (negatívne určenie). Takéhoto určenia sa však žalobca môže domáhať len vtedy, ak je na tom naliehavý právny záujem, ktorý spočíva v tom, že právne postavenie žalobcu je bez tohto určenia ohrozené alebo neisté. Výrok súdu o určení potom ohrozenie, neistotu alebo neurčitosť v právnom postavení žalobcu odstraňuje bez toho, že by ukladalo splnenie nejakej povinnosti. Z uvedeného teda vyplýva, že naliehavý právny záujem na určení je daný vtedy, ak je tu aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý možno týmto právnym prostriedkom odstrániť. Ak naliehavý právny záujem nevyplýva priamo z návrhu, zisťuje sa výsluchom účastníkov.

Povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu na určení práva alebo právneho vzťahu je naliehavý právny záujem, zaťažuje navrhovateľa (žalobcu). Naliehavosť právneho záujmu, predpokladaná ustanovením § 80 písm. c/ O. s. p., nachádza svoje vyjadrenie v navrhovanom petite.

Predmetom konania je žaloba s určovacím petitom podľa ust. § 80 písm. c/ O. s. p., ktorým sa žalobca domáhal určenia neexistencie predmetného záväzkového vzťahu. Cieľom tejto určovacej žaloby je vydanie rozsudku, výrok ktorého odstraňuje žalobcovu neistotu určením, že tu právny vzťah v prípade určenia neplatnosti zmluvy nie je. Existencia naliehavého právneho záujmu a tým aj povinnosť žalobcu tvrdiť a dokázať skutočnosť, z ktorých vyplýva ich existencia, je teda nevyhnutnou podmienkou prípustnosti takejto žaloby. Nedostatok naliehavého právneho záujmu vylučuje, aby súd žalobu preskúmal po stránke vecnej.

V posudzovanom prípade Okresný súd Bratislava I. v Bratislave rozsudkom zo dňa 17. 04. 2008 č. k. 31Cb/155/2000-346 návrh žalobcu zamietol, nakoľko okrem iného dospel

k záveru, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti právneho úkonu. Súd prvého stupňa zdôraznil, že žalobca nespresnil, z akého dôvodu dotknutá úverová zmluva nevznikla, v čom je úverová zmluva nepresná, neurčitá. V danom prípade, preto podľa súdu prvého stupňa sa stráca preventívny i ochranný charakter určovacej žaloby a v konečnom dôsledku nepredchádza možnosti vzniku ďalších sporov.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 11. 03. 2009 č. k. 3Cob/201/2008-385 vyššie uvedené rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení tohto rozhodnutia odvolací súd okrem iného uviedol, že súd prvého stupňa neuviedol žiadnu konkrétnu okolnosť, na základe ktorej okolnosti dospel k záveru, že v konaní nebol preukázaný naliehavý právny záujem.

V ostatnom konaní súd prvého stupňa žalobu zamietol bez toho, aby sa zaoberal otázkou existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Taktiež súd odvolací, ktorý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil, skúmal žalobu len po stránke vecnej. Nedostatok tohto zistenia súdov je so zreteľom na uvedené skutočnosťou, ktorá skutočnosť zakladá inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie.

Keďže v konaní otázka naliehavého právneho záujmu nebola vyriešená, nemohol sa ani dovolací súd zaoberať vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia a skúmať opodstatnenosť dovolacieho dôvodu, ktorým sa rozhodnutiu odvolacieho súdu vytýka nesprávne právne posúdenie veci.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu a tiež rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý trpí tou istou vadou podľa § 243b ods. 3 O. s. p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd, ktorému sa vec vracia na ďalšie konanie v zmysle ust. § 243d ods. 1 O. s. p. znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania.

Toto rozhodnutie prijal senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 20. júna 2011

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová